C/2025/3991

20.8.2025.

PREPORUKA VIJEĆA

od 8. srpnja 2025.

o ekonomskoj, socijalnoj, strukturnoj i proračunskoj politici te politici zapošljavanja Mađarske

(C/2025/3991)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([1]), a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ([2]), a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

Opća razmatranja

(1) U Uredbi (EU) 2024/1263, koja je stupila na snagu 30. travnja 2024., navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u UFEU-u. Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka. Uredba potiče i odgovornost za fiskalnu politiku na nacionalnoj razini i usmjerena je na srednjoročno razdoblje i djelotvorniju i koherentniju provedbu. Svaka država članica Vijeću i Komisiji mora dostaviti nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan koji sadržava njezine fiskalne i investicijske obveze u pogledu reformi za četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje, ovisno o redovnom trajanju nacionalnog zakonodavnog razdoblja. Kretanje neto rashoda ([3]) u tim planovima mora biti u skladu sa zahtjevima iz te uredbe, uključujući zahtjeve da se dug opće države do kraja razdoblja prilagodbe uvjerljivo smanjuje ili da se nastavi uvjerljivo smanjivati odnosno da se zadrži na razboritim razinama ispod 60 % bruto domaćeg proizvoda (BDP), a da se deficit opće države u srednjoročnom razdoblju smanji i/ili zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a utvrđene Ugovorom. Ako se država članica obveže da će provesti relevantan skup reformi i ulaganja u skladu s kriterijima iz te uredbe, razdoblje prilagodbe može se produljiti za najviše tri godine.

([1]) SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) SL L 306, 23.11.2011., str. 25., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Neto rashodi kako su definirani u članku 2. točki 2. Uredbe (EU) 2024/1263: „neto rashodi” znači državni rashodi bez (i) rashoda za kamate, (ii) diskrecijskih mjera na strani prihoda, (iii) rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, (iv) nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, (v) cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost i (vi) jednokratnih i drugih privremenih mjera.

(2) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]), kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost („Mehanizam"), stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom se pruža financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira se fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima Unije. U skladu s prioritetima europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika Mehanizmom se doprinosi gospodarskom i socijalnom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja, posebno u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Njime se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar Unije i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava.

(3) Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća ([5]) („Uredba o planu REPowerEU") donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti Unije o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. Time se doprinosi energetskoj sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u Uniji, a istodobno povećava uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kapacitet za skladištenje energije i energetska učinkovitost. Mađarska je u svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost dodala novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirala ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU.

(4) Mađarska je 11. svibnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je na temelju članka 19. te uredbe ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. Vijeće je 15. prosinca 2022. donijelo Provedbenu odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske ([6]), koja je izmijenjena 8. prosinca 2023. na temelju članka 18. stavka 2. radi uključivanja poglavlja o planu REPowerEU ([7]). Isplata obroka ovisi o donošenju odluke Komisije, u skladu s člankom 24. stavkom 5., u kojoj se navodi da je Mađarska u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Ostvarenje u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva da postizanje prethodnih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti iste reforme ili ulaganja nije poništeno.

(5) Vijeće je 18. veljače 2025. na preporuku Komisije donijelo Preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Mađarske ([8]). Plan je dostavljen u skladu s člankom 11. i člankom 36. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EU) 2024/1263, obuhvaća razdoblje od 2025. do 2028. i sadržava fiskalnu prilagodbu tijekom četiri godine.

(6) Komisija je 26. studenoga 2024. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2025., u kojem je utvrđeno da je Mađarska jedna od država članica za koju je potrebno detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2025., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 13. svibnja 2025. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ([9]), a 10. ožujka 2025. Zajedničko izvješće o zapošljavanju.

(7) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost EU-a u sljedećih pet godina. U njemu su utvrđena tri imperativa preobrazbe za održiv gospodarski rast: (i) inovacije, (ii) dekarbonizacija i konkurentnost i (iii) sigurnost. Kako bi se smanjio inovacijski jaz, EU namjerava potaknuti inovacije u industriji, poduprijeti rast *start-up* poduzeća inicijativama kao što su strategija EU-a za *start-up* i *scale-up* poduzeća i promicati primjenu naprednih tehnologija kao što su umjetna inteligencija i kvantno računalstvo. Komisija je radi zelenijeg gospodarstva izradila detaljan Akcijski plan za priuštivu energiju i Plan za čistu industriju, kojima se osigurava troškovno učinkovit prelazak na čistu energiju koji ne ugrožava konkurentnost,

([4]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavljâ o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Provedbena odluka Vijeća od 15. prosinca 2022. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske (ST 15447/2022).

([7]) Provedbena odluka Vijeća od 8. prosinca 2023. o izmjeni Provedbene odluke od 15. prosinca 2022. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske (ST 15964/2023).

([8]) Preporuka Vijeća od 18. veljače 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Mađarske, SL C/2025/1707, 18.3.2025.

([9]) Preporuka Vijeća od 13. svibnja 2025. o ekonomskoj politici europodručja (SL C, C/2025/2782, 22.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

osobito u energetski intenzivnim sektorima, i koji djeluje kao pokretač rasta. Kako bi smanjila pretjeranu ovisnost i povećala sigurnost, Unija intenzivno radi na jačanju globalnih trgovinskih partnerstava, diversifikaciji lanaca opskrbe i osiguravanju dostupnosti kritičnih sirovina i izvora čiste energije. Ti se prioriteti temelje na horizontalnim čimbenicima, a to su regulatorno pojednostavnjenje, produbljivanje jedinstvenog tržišta, financiranje konkurentnosti i unija štednje i ulaganja, promicanje vještina i kvalitetnih poslova te bolja koordinacija politika EU-a. Kompas konkurentnosti usklađen je s europskim semestrom, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima Komisije i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

(8) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2025. razvijati usporedno s provedbom Mehanizma za oporavak i otpornost. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer ti planovi doprinose djelotvornom odgovoru na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju izdanima posljednjih godina. Te preporuke Vijeća za pojedinu zemlju i dalje su jednako relevantne i za planove za oporavak i otpornost izmijenjene u skladu s člankom 21. Uredbe (EU) 2021/241.

(9) Preporukama za pojedinu zemlju za 2025. obuhvaćeni su svi ključni izazovi ekonomske politike na koje se nije u dovoljnoj mjeri odgovorilo mjerama iz planova za oporavak i otpornost, vodeći računa o relevantnim izazovima utvrđenima u preporukama za pojedinu zemlju u razdoblju od 2019. do 2024.

(10) Komisija je 4. lipnja 2025. objavila Izvješće za Mađarsku za 2025. U njemu je ocijenjen napredak Mađarske u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Mađarske. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su najhitniji izazovi s kojima se Mađarska suočava. Ocijenjen je i napredak Mađarske u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije za 2030. u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

(11) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Mađarsku na temelju članka 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Glavni zaključci Komisije o ocjeni makroekonomskih slabosti za Mađarsku za potrebe te uredbe objavljeni su 13. svibnja 2025. ([10]) Komisija je 4. lipnja 2025. zaključila da u Mađarskoj postoje makroekonomske neravnoteže. Osobito su i dalje relevantne slabosti koje se prvenstveno odnose na konkurentnost i potrebe države za financiranjem. Brz rast plaća doveo je posljednjih godina u pitanje troškovnu konkurentnost, a inflacijski su pritisci i dalje jači nego u ostatku EU-a, dok je gospodarski oporavak spor i izložen rizicima smanjenja vrijednosti. Na inozemnom računu 2024. zabilježen je suficit, ali politike rasta domaće potražnje predstavljaju rizike za vanjsku održivost. Državni deficit smanjio se 2024. zbog manjih ulaganja i manje potrošnje za subvencije za energente, ali je i dalje visok pa se ove i sljedeće godine ne predviđa bitno poboljšanje. Ne smanjuje se udio duga države i još su visoki troškovi servisiranja duga i bruto potreba za financiranjem. Produbljene su veze između banaka i države zbog poreznih poticaja domaćim bankama za kupnju državnog duga. Cijene stambenih nekretnina ubrzano su rasle 2024. zbog velike potražnje, na što su dodatno utjecale državne mjere koje su potaknule potražnju. Napredak politika ograničen je. Mađarska će trebati uvesti trajne fiskalne mjere i manje se oslanjati na povremene neočekivane poreze na dobit ili smanjenje ulaganja. Monetarna je politika stroga, ali državne intervencije oslabljuju njezinu učinkovitost: i dalje su prisutne loše ciljane subvencije i krediti kućanstvima i trgovačkim društvima, a kontrole stopa kreditiranja ograničavaju učinkovitost monetarne politike. Istodobno subvencije za stanovanje i programi povlaštenog kreditiranja i dalje narušavaju tržište stambenih nekretnina i povećavaju pritiske na cijene nekretnina.

Ocjena godišnjeg izvješća o napretku

(12) Vijeće je 18. veljače 2025. preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda za Mađarsku: 4,3 % u 2025., 4,0 % u 2026., 3,9 % u 2027. i 3,7 % u 2028., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanima u odnosu na baznu godinu 2023., od 9,1 % u 2025., 13,5 % u 2026., 17,9 % u 2027. i 22,2 % u 2028.

([10]) SWD(2025) 127 final.

Te maksimalne stope rasta neto rashoda u razdoblju 2025. – 2026. podudaraju se s korektivnim kretanjem u skladu s člankom 3. stavkom 4. Uredbe (EZ) br. 1467/97, kako je Vijeće preporučilo 18. veljače 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita ([11]). Mađarska je 30. travnja 2025. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku ([12]) u kojem izvješćuje o mjerama poduzetima prema Preporuci Vijeća od 18. veljače 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita te provedbi reformi i ulaganja za svladavanje glavnih izazova utvrđenih u preporukama za pojedinu zemlju u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Mađarske o napretku postignutom u ostvarivanju svojeg plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241.

(13) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je preporučila koordiniranu aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Na zahtjev Mađarske od 30. travnja 2025. Vijeće je 8. srpnja 2025. na preporuku Komisije donijelo preporuku kojom se Mađarskoj dopušta odstupanje od i premašivanje preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda ([13]).

(14) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat ([14]), deficit opće države u Mađarskoj se s deficita od 6,7 % BDP-a u 2023. smanjio na deficit od 4,9 % BDP-a u 2024., dok je dug opće države porastao sa 73,0 % BDP-a krajem 2023. na 73,5 % BDP-a krajem 2024. Prema izračunima Komisije ta kretanja odgovaraju stopi rasta neto rashoda od 2,3 % u 2024. U godišnjem izvješću o napretku Mađarska procjenjuje da će rast neto rashoda u 2024. iznositi 2,3 %. Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike ([15]), koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2024. kontrakcijski, za 3,3 % BDP-a.

(15) Prema godišnjem izvješću o napretku, u makroekonomskom scenariju na kojem se temelje proračunske projekcije Mađarske očekuje se rast realnog BDP-a od 2,5 % u 2025. i predviđa se da će inflacija mjerena HIPC-om u 2025. iznositi 4,5 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se da će se realni BDP povećati za 0,8 % u 2025. i za 2,5 % u 2026. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 4,1 % u 2025. i 3,3 % u 2026.

(16) U godišnjem izvješću o napretku predviđa se smanjenje deficita opće države na 4,1 % BDP-a u 2025. i smanjenje udjela duga opće države u BDP-u na 73,1 % do kraja 2025. Ta kretanja odgovaraju rastu neto rashoda od 7,4 % u 2025. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se deficit opće države od 4,6 % BDP-a za 2025. Smanjenje deficita u 2025. uglavnom je odraz nižih rashoda za kamate zbog smanjenih kuponskih isplata na obveznice povezane s inflacijom i dodatnog smanjenja subvencija komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovane ograničenjem cijena energije za kućanstva. Prema izračunima Komisije ta kretanja odgovaraju rastu neto rashoda od 6,1 % u 2025. To je manje od projekcije mađarskih tijela u godišnjem izvješću o napretku zbog nižih rashoda koji se financiraju na nacionalnoj razini. U Komisijinoj prognozi predviđa se veći deficit zbog bitno nižih prihoda od proizvodnje i poreza na dohodak koji su posljedica slabijeg rasta BDP-a. Prema Komisijinim procjenama predviđa se da će smjer fiskalne politike, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, u 2025. biti ekspanzivan, za 0,4 % BDP-a. Predviđa se povećanje udjela duga opće države u BDP-u na 74,5 % do kraja 2025. Povećanje udjela duga opće države u BDP-u u 2025. uglavnom je posljedica visokog deficita opće države i pozitivne prilagodbe za stanje i tokove zbog velikog novčanog iznosa plaćenih kamata obračunanih u prethodnoj godini.

([11]) Preporuka Vijeća s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita u Mađarskoj, SL C/2025/5896.

([12]) Godišnja izvješća o napretku za 2025. dostupna su na poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

([13]) Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Mađarskoj dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju), SL C, C/2025/3968, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3968/oj.

([14]) Eurostat – Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2025.

([15]) Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

(17) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. očekuje se da će se u 2025. bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost financirati rashodi opće države u iznosu od 0,4 % BDP-a, u odnosu na 0,2 % BDP-a u 2024. ([16]) Rashodi financirani bespovratnom potporom iz Mehanizma za oporavak i otpornost omogućavaju visokokvalitetna ulaganja i reforme za povećanje produktivnosti bez izravnog učinka na saldo i dug opće države Mađarske.

(18) Rashodi opće države za obranu u Mađarskoj iznosili su 1,1 % BDP-a u 2021., 1,4 % BDP-a u 2022. i 1,9 % BDP-a u 2023. ([17]) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se da će rashodi za obranu iznositi 2,0 % BDP-a u 2024. i 2025. To odgovara povećanju od 0,9 postotnih bodova BDP-a u odnosu na 2021. Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Mađarskoj omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećani rashodi za obranu ne ugroze fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.

(19) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se da će se neto rashodi u Mađarskoj povećati za 6,1 % u 2025. i kumulativno za 8,6 % u 2024. i 2025. Na temelju Komisijine proljetne prognoze 2025. predviđa se da će rast neto rashoda Mađarske u 2025. biti veći od preporučene maksimalne stope rasta određene korektivnim kretanjem, što odgovara odstupanju ([18]) od 0,7 % BDP-a na godišnjoj razini. Razmatraju li se 2024. i 2025. zajedno, predviđa se da će kumulativna stopa rasta neto rashoda biti niža od preporučene maksimalne stope rasta. Na temelju aktualnih projekcija potrošnje za obranu predviđeno je odstupanje unutar fleksibilnosti nacionalne klauzule o odstupanju. Stoga je postupak u slučaju prekomjernog deficita za Mađarsku u mirovanju.

(20) Osim toga, Vijeće je preporučilo da Mađarska postupno ukine hitne mjere energetske potpore prije sezone grijanja 2024./2025. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025., neto proračunski trošak ([19]) hitnih mjera energetske potpore u 2024. procijenjen je na 1,0 % BDP-a, a predviđa se da će se u 2025. smanjiti na 0,5 %. Subvencije komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovane ograničenjem cijena energije za kućanstva ostale su na snazi. Hitne mjere energetske potpore nisu postupno ukinute prije sezone grijanja 2024./2025. To nije u skladu s preporukom Vijeća.

(21) U godišnje izvješće o napretku nisu uključene proračunske projekcije nakon 2025. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se državni deficit od 4,7 % BDP-a u 2026. Blagi porast deficita opće države u 2026. uglavnom je posljedica većih poreznih oslobođenja za majke, povećanja plaća u javnom sektoru i bonusa. Ta kretanja odgovaraju rastu neto rashoda od 6,0 % u 2026. Prema Komisijinim procjenama predviđa se da će smjer fiskalne politike, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, u 2026. biti ekspanzivan, za 1,0 % BDP-a. Komisija predviđa da će se krajem 2026. udio duga opće države u BDP-u smanjiti na 74,3 %. Smanjenje udjela duga opće države u BDP-u u 2026. uglavnom je posljedica većeg rasta nominalnog BDP-a.

Ključni izazovi u području politika

(22) Neke prakse narušavaju funkcioniranje financijskog i maloprodajnog tržišta, što bi moglo ograničiti i učinkovitost monetarne politike. Iako su ograničenja bankovnih depozita i stopa korporativnog financiranja u 2024. postupno ukinuta, od banaka se uglavnom očekuje da snize stope kreditiranja. Osim toga, naširoko se koriste namjenski subvencionirani krediti kućanstvima i trgovačkim društvima, kao i administrativno kontrolirane stope za hipotekarne kredite. Udio subvencioniranih kredita i dalje je visok u odnosu na razine prije pandemije bolesti COVID-19, zbog čega raspodjela kapitala u projektima financiranja s malim povratima i ograničenim povećanjem produktivnosti nije optimalna. Iako su u 2024. ograničenja cijene prehrambenih proizvoda postupno ukinuta, vlada je u 2025. uvela ograničenje razlike između nabavnih i prodajnih cijena u maloprodaji brojnih proizvoda.

([16]) U skladu s dokumentom *Guidance note on the statistical recording of the RRF*, slično „tradicionalnim" bespovratnim sredstvima EU-a, rashodi koji se financiraju bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost evidentiraju se u nacionalnim računima u vrijeme njihova nastanka i uparuju s vremenom i iznosom pripisanih prihoda od EU-a, neovisno o vremenu novčane namire, koja ovisi o zadovoljavajućem ostvarenju ključnih etapa i ciljnih vrijednosti. Mađarska dosad nije dostavila ni jedan zahtjev za plaćanje iz Mehanizma za oporavak i otpornost i primila je samo isplate za pretfinanciranje. Eurostat (2021.) *Guidance note on the statistical recording of the Recovery and Resilience Facility* (Smjernice o statističkom evidentiranju Mehanizma za oporavak i otpornost).

([17]) Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG). Zbog metodoloških razlika između definicija COFOG-a i NATO-a rashodi koji se temelje na definiciji COFOG-a mogu se razlikovati od izdataka utemeljenih na definiciji NATO-a.

([18]) Te će se vrijednosti od 2026. pojaviti na kontrolnom računu uvedenom člankom 22. Uredbe (EU) 2024/1263.

([19]) Ta vrijednost predstavlja razinu godišnjeg proračunskog troška tih mjera, uključujući prihode i rashode te, ovisno o slučaju, isključujući prihode od poreza na neočekivanu dobit dobavljača energije.

(23) Nedostaci u planiranju i izvršenju proračuna u prošlosti su ograničavali transparentnost politika i doprinijeli su ekspanzivnoj tendenciji fiskalne politike. Vrlo rano donošenje godišnjih proračuna od 2016., s iznimkom 2024., smanjilo je pouzdanost makroekonomskih i proračunskih prognoza. Proglašenjem „stanja opasnosti”, koje je na snazi od 2020., povećana su diskrecijska prava u izvršenju godišnjih proračuna. Mađarski nacionalni fiskalni okvir nije rezultirao razboritijim smjerom fiskalne politike i ima nekoliko nedostataka, kao što su prociklička obilježja pravila o dugu i slabo izvršenje srednjoročnog proračunskog planiranja. Česte i znatne revizije fiskalnih ciljeva ugrozile su ulogu proračuna kao uporišta za sudionike na tržištu i dovele u pitanje vjerodostojnost srednjoročnih fiskalnih planova. Srednjoročno fiskalno planiranje na temelju višegodišnjih gornjih granica potrošnje, kako je utvrđeno u revidiranim fiskalnim pravilima EU-a, moglo bi doprinijeti rješavanju problema ekspanzivne tendencije fiskalne politike. Mađarsko fiskalno vijeće i dalje ima ograničen mandat i operativne kapacitete. Nove strukture upravljanja javnim financijskim sredstvima, kao što su zaklade od javnog interesa, oslabljuju proračunski nadzor jer se stječe dojam da rade bez učinkovitih kontrolnih mehanizama.

(24) Predviđa se da će starenje stanovništva u Mađarskoj bitno utjecati na dugoročnu fiskalnu stabilnost. Predviđa se da će se udio osoba od 65 godina ili starijih u radno sposobnom stanovništvu smanjiti s 2,9 % u 2023. na 1,8 % do 2070. Zato se predviđa znatan rast rashoda za mirovine, s oko 7,7 % BDP-a u 2022. na više od 12 % BDP-a u 2070. Prema Komisijinoj analizi održivosti duga, fiskalni rizici visoki su u srednjoročnom, a srednji u dugoročnom razdoblju. Organizacija mirovinskog sustava stvara nejednakost pa rastu rashodi za mirovine osoba s visokim dohotkom i velike su razlike u mirovinama za osobe iz različitih dobnih skupina zbog osjetljivosti metode izračuna mirovina na fluktuacije prosječne plaće na nacionalnoj razini. Minimalna mirovina nominalno se nije mijenjala od 2008. i ne može učinkovito osigurati adekvatnost mirovina za osobe koje su tijekom radnog vijeka imale prekide u radnom odnosu i niska prosječna primanja.

(25) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.2. iz Priloga V. toj uredbi plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i koje treba provesti do 2026. Očekuje se da će doprinijeti djelotvornom svladavanju svih ili znatnog dijela izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju. U tom kratkom roku dovršetak djelotvorne provedbe plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, ključan je za poticanje dugoročne konkurentnosti Mađarske zelenom i digitalnom tranzicijom, uz istodobno osiguravanje socijalne pravednosti. U komunikaciji Komisije naslovljenoj „NextGenerationEU – put do 2026.”, donesenoj 4. lipnja 2025., pojašnjava se primjenjivi vremenski okvir za kraj Mehanizma i državama članicama daju se smjernice za maksimalno pojačanje provedbe do 31. kolovoza 2026., među ostalim o tome kako dodatno pojednostavniti planove za oporavak i otpornost, utvrđuju se ključne opcije koje treba razmotriti pri njihovoj reviziji i naglašava se važnost pažljivog zajedničkog planiranja podnošenja posljednjih zahtjeva za plaćanje 2026. Kako bi se obveze iz plana za oporavak i otpornost izvršile do kolovoza 2026., ključno je da Mađarska hitno ubrza provedbu reformi i ulaganja i svlada relevantne izazove, prije svega brzom provedbom potrebnih mjera za zaštitu financijskih interesa EU-a. Jačanje okvira za borbu korupcije i povećanje tržišnog natjecanja u javnoj nabavi ključni su elementi u tom smislu, a neophodni su i za poboljšanje poslovnog okruženja i konkurentnosti. Sustavno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika i dalje je ključno kako bi se osigurala opća odgovornost za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost.

(26) Mađarska je ubrzala provedbu programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Fonda za pravednu tranziciju (FPT), Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i Kohezijskog fonda (KF). Važno je nastaviti ulagati napore u brzu provedbu tih programa i maksimalno povećati njihov učinak na terenu. Osim toga, za uspješnu provedbu programa kohezijske politike iznimno je važno da Mađarska hitno riješi otvorena pitanja u pogledu uvjeta koji omogućuju provedbu, a osobito ona koja se odnose na usklađenost s Poveljom o temeljnim pravima i zaštitu financijskih interesa Unije. Mađarska u okviru svojih programa kohezijske politike već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta, jačajući pritom socijalnu koheziju. Mađarska se istodobno i dalje suočava s izazovima, među ostalim onima koji se odnose na povećanje konkurentnosti u kontekstu industrijske tranzicije, povećanje inovacijskih i digitalnih kapaciteta, ubrzanje energetske tranzicije, poboljšanje pristupa priuštivom stanovanju, među ostalim socijalnom, usavršavanje i integraciju skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada, suzbijanje siromaštva i socijalne isključenosti, kao i na obrazovne nejednakosti i povećanje otpornosti vodoopskrbe. U skladu s člankom 18. Uredbe (EU) 2021/1060 Mađarska je u okviru preispitivanja

programâ kohezijske politike u sredini programskog razdoblja dužna preispitati svaki program uzimajući u obzir, među ostalim, izazove utvrđene u preporukama za pojedinu zemlju iz 2024. U Komisijinu prijedlogu donesenom 1. travnja 2025. ([20]) rok za dostavu procjene o ishodu preispitivanja u sredini programskog razdoblja za svaki program produljuje se nakon 31. ožujka 2025. Ujedno se osigurava fleksibilnost kako bi se ubrzali provedba programa i poticaji za države članice da dodijele sredstva kohezijske politike za pet strateških prioritetnih područja u Uniji, odnosno konkurentnost u područjima strateških tehnologija, obranu, stanovanje, otpornost vodoopskrbe i energetsku tranziciju, zadržavajući pritom fokus na osobama u najranjivijim situacijama kada su posrijedi programi fonda ESF+.

(27) Platforma za strateške tehnologije za Europu (STEP) pruža priliku za ulaganja u ključne strateške prioritete EU-a jačanjem konkurentnosti EU-a. STEP koristi sredstva iz 11 postojećih fondova EU-a. Države članice mogu doprinositi i programu InvestEU potporom ulaganjima u prioritetna područja. Mađarska bi te inicijative mogla optimalno iskoristiti kako bi poduprla razvoj ili proizvodnju ključnih tehnologija, što uključuje čiste i resursno učinkovite tehnologije.

(28) Uz gospodarske i socijalne izazove na koje se odgovara planom za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije, Mađarska bi trebala učinkovito odgovoriti na preostale izazove koji se odnose na poslovno okruženje, pristup financiranju, inovacije, ovisnost o ruskim fosilnim gorivima, subvencije za fosilna goriva, uravnoteženje elektroenergetske mreže, upravljanje vodama, obrazovanje, razine vještina i integraciju skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada, socijalnu pomoć, socijalni dijalog i stanovanje.

(29) Kako je navedeno u Kompasu konkurentnosti, sve institucije EU-a te nacionalne i lokalne institucije moraju uložiti velike napore u izradu jednostavnijih pravila i ubrzavanje administrativnih postupaka. Komisija je postavila ambiciozne ciljeve za smanjenje administrativnog opterećenja: za najmanje 25 % i najmanje 35 % za MSP-ove. Izradila je i nove alate za postizanje tih ciljeva, što uključuje testiranje otpornosti propisa EU-a na stres i intenzivniji dijalog s dionicima. Kako bi se te ambicije ostvarile, i Mađarska treba poduzeti mjere. 49 % poduzetnika smatra da složenost administrativnih postupaka predstavlja problem za poslovanje njihova poduzeća u Mađarskoj ([21]). Nepovoljno poslovno okruženje još je glavna prepreka inovacijama. Mađarska je prema pokazateljima konkurentnosti u 2024. jedna od zemalja s najlošijim rezultatima u EU-u. Regulatorna volatilnost utječe na poduzetnike pa je teško planirati dugoročno poslovanje. Javnost i dionike ne pita se za mišljenje o važnim prijedlozima propisa jer ih umjesto vlade parlamentu dostavljaju pojedini zastupnici, za što nije nužno javno savjetovanje. Vlada i dalje kontinuirano koristi hitne dekrete za izmjenu propisa tijekom „stanja opasnosti”, koje se posljednjih pet godina iz raznih razloga stalno produljuje. Dugotrajno „stanje opasnosti” ograničava javno savjetovanje i omogućuje uvođenje iznenadnih i često velikih promjena politike koje potencijalno narušavaju normalno poslovanje. Nejednak tretman poduzeća ograničava tržišno natjecanje. Tržišna je struktura koncentrirana i samo se nekoliko poduzeća natječe na specifičnim tržištima ([22]). Nekoliko je usluga povjereno državnim ili privatnim poduzećima koja posluju bez konkurencije. Tržišno natjecanje ograničava i rašireno korištenje okvirnih sporazuma u postupcima javne nabave, svodeći ih na određena poduzeća kojima se pomaže da steknu vladajući položaj na tržištu. Sektor maloprodaje posebice posluje u nestabilnom poslovnom okruženju. Na trgovce na malo također utječu administrativne intervencije, kao što su ograničenja maloprodajnih cijena i prodajnih marži, obvezni popusti, zabrana prodaje prehrambenih proizvoda 48 sati prije isteka valjanosti i obvezno prijavljivanje cijena na internetu. Mjere politika i visoki porezi umanjuju konkurentnost trgovaca na malo.

Zbog sve veće primjene sektorskih poreza porezni je sustav složen i nerazmjerno utječe na veća poduzeća, koja su često u stranom vlasništvu. U 2023. prihodi od sektorskih poreza iznosili su 2,7 % BDP-a. To najviše utječe na sektore bankarstva, energetike, maloprodaje, građevinskih materijala, osiguranja, telekomunikacija i komunalnih usluga. Država je aktivna u poslovnim transakcijama i istiskuje privatne aktere kupnjom ili olakšavanjem kupnje nekoliko velikih trgovačkih društava, uz subvencionirano financiranje. Razne državne intervencije koriste se kako bi se uglavnom strane vlasnike prisililo na prodaju poduzeća i tako olakšalo stvaranje favoriziranih nacionalnih prvaka u javnom vlasništvu ili povezanih s državom. Sve veća prisutnost fondova privatnog vlasničkog kapitala donosi nove izazove. Tu organizacijsku strukturu osobito koriste pojedinci koji imaju veze s vladom jer im jamči anonimnost,

([20]) Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja – COM (2025) 123 final.

([21]) *Businesses' attitudes towards corruption in the EU* (Stavovi poduzeća prema korupciji u EU-u), izvješće Flash Eurobarometra (travanj 2024.).

([22]) Izvješće Svjetske banke Business Ready.

slično kao *offshore* društva. Zadnjih je godina sve više fondova privatnog vlasničkog kapitala i sve su veći pa je u 2024. njihov udio u BDP-u bio veći od 2,5 %. Fondovi privatnog vlasničkog kapitala sve više ulažu u trgovačka društva koja pobjeđuju u postupcima javne nabave i dobivaju ugovore, osiguravaju koncesije visoke vrijednosti i učestalo su prisutni u poslovnim transakcijama s državom. Nepovoljno poslovno okruženje doprinijelo je slabljenju tržišnog natjecanja i prepreka je ulaganjima, a u konačnici uzrokuje višu inflaciju i spor gospodarski oporavak, što je pokazalo i detaljno preispitivanje za Mađarsku u okviru postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže.

(30) Tržišta kapitala kao kanali za financiranje *start-up* poduzeća i vrlo inovativnih malih i srednjih poduzeća u Mađarskoj nedovoljno su razvijena. Tržišna kapitalizacija na burzi u 2023. bila je 17,6 % BDP-a (prosjek EU-a: 68 %). Razvoj tržišta kapitala dodatno su otežale nedavne mjere politike, kao što su dugoročne neoporezive obveznice za male ulagače i porezni poticaji za ulaganje u stambene nekretnine.

(31) Intenzitet istraživanja i razvoja neznatno se povećao u proteklih 10 godina i u 2023. još je bio znatno ispod prosjeka EU-a (1,4 % u odnosu na 2,2 % BDP-a). Javna potrošnja za istraživanje i razvoj, uključujući sveučilišta, jedna je od najnižih u EU-u, što koči znanstvenu izvrsnost. Aktualni preustroj istraživačkih instituta i nejasni mehanizmi unutarnje evaluacije doprinose neizvjesnosti radnih uvjeta istraživača. Uredi za prijenos tehnologija još nisu dovoljnu uključeni ni prihvaćeni u akademskim krugovima, a *spin-off* kanali još nisu dobro razvijeni. Suradnja akademske zajednice i poduzetnika uglavnom je ograničena na etablirana poduzeća povezana sa sveučilištima. Zbog velikog administrativnog opterećenja i često nejasnih pravila o rashodima za inovacije tek nekolicina uglavnom velikih trgovačkih društava radi na inovacijama i dolazi do raznih subvencija.

(32) Mađarska se i dalje u velikoj mjeri oslanja na fosilna goriva iz Rusije. U 2024. više od 70 % prirodnog plina i više od 80 % sirove nafte bilo je ruskog podrijetla. Napori Mađarske za smanjenje ovisnosti o ruskom uvozu sporo napreduju.

(33) Mađarska znatno subvencionira relevantna fosilna goriva i nije planirano postupno ukidanje tih subvencija prije 2030. Osobito bi se moglo razmotriti prioritetno postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva koje ne rješavaju problem energetskog siromaštva na ciljani način, ne odgovaraju na stvarna pitanja energetske sigurnosti, ometaju elektrifikaciju i nisu ključne za industrijsku konkurentnost. U Mađarskoj su subvencije za fosilna goriva, kao što su program smanjenja troškova komunalnih usluga, smanjenje poreza na dodanu vrijednost za centralizirano grijanje na prirodni plin i pravo na povrat trošarine na dizelsko gorivo koje se koristi u poljoprivredi, gospodarski neučinkovite, održavaju ovisnost o fosilnim gorivima i odvraćaju od elektrifikacije u stambenom sektoru. Smanjenje i postupno ukidanje tih subvencija u skladu je s obvezama prema EU-u i Mađarskoj može olakšati kontrolu državne potrošnje.

(34) Bez veće fleksibilnosti sustava brzo uvođenje energije iz obnovljivih izvora ne smanjuje ovisnost o uvozu električne energije i pojedinih dana uzrokuje ekstremnu nestabilnost veleprodajnih cijena električne energije. Potrošačima iz kategorije kućanstvo ograničen je pristup dinamičnom određivanju cijena i malo ih uvodi pametna brojila (ispod 10 %), što također otežava fleksibilnost. Ograničeno prekogranično trgovanje sprečava Mađarsku da u potpunosti iskoristi sve prednosti jedinstvenog tržišta tako što bi dopustila isporuku električne energije tamo gdje je potražnja veća. Osim toga, troškovi su viši zbog slabe konkurencije na mađarskom tržištu uravnoteženja. Cijena električne energije za poduzeća u Mađarskoj među najvišima je u EU-u. Uvoz električne energije smanjio se u 2024., ali je i dalje znatan, zbog čega je vanjska bilanca osjetljiva na povećanja cijene energenata, i taj je problem utvrđen u okviru postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže.

(35) Mađarska je sve više izložena klimatskim rizicima, o čemu osobito svjedoče suše iz 2022., ali i iz 2024., koje su uzrokovale znatne gubitke u sektoru poljoprivrede. Nedostatni administrativni kapaciteti i zelena infrastruktura ugrožavaju otpornost vodoopskrbe u Mađarskoj, a osobito njezin kapacitet za prirodno zadržavanje vode. Štoviše, kvaliteta vode loša je zbog onečišćenja iz poljoprivrede, industrije, gradova i naselja, pri čemu je samo 11,3 % površinskih voda dobrog ekološkog stanja (prosjek EU-a: 37,3 %). Mađarska sporo prihvaća kružno gospodarstvo, nedovoljno se ističu ponovna uporaba, popravak i recikliranje. Prema podacima iz 2023., produktivnost resursa u Mađarskoj od 1,33 EUR/kg i stopa kružnosti od 5,9 % znatno su ispod prosjeka EU-a (2,74 EUR/kg i 11,8 %) i nema naznaka konvergencije. Raspodjela ograničenih resursa i nedostatni kapaciteti pročišćavanja u sektoru gospodarenja otpadom rezultirali su relativno niskim stopama recikliranja i prekomjernim odlaganjem otpada.

(36) Potencijal Mađarske za tržišno natjecanje i inovacije ograničavaju nedostatne osnovne vještine osoba u nepovoljnom položaju i polaznika strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO), niske stope stjecanja tercijarnog obrazovanja i nedostatno usavršavanje i prekvalifikacija ranjivih skupina. Zbog velike nejednakosti u obrazovanju, što osobito

utječe na Rome, svaki drugi učenik u nepovoljnom položaju stekne nedostatne osnovne vještine. Istraživanje Programa za međunarodnu procjenu učenika (PISA) iz 2022. pokazuje jednu od najvećih razlika u prosječnim rezultatima iz matematike između programa općeg i strukovnog obrazovanja u EU-u, najvećim dijelom zbog socioekonomskih razlika. Povećava se sudjelovanje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, ali sustav je još nedovoljno prohodan ([23]) i trogodišnji programi SOO-a, sa smanjenim općeobrazovnim sadržajem, ne omogućuju izravan pristup obrazovnim programima u kojima se stječe kvalifikacija višeg obrazovanja. Manjak učitelja i nastavnika goruće je pitanje zbog starenja radne snage, osobito u regijama u najnepovoljnijem položaju i ruralnim područjima. Mađarska je 2024. započela provedbu velike reforme plaća učitelja i nastavnika, koja se sufinancira sredstvima iz programa ESF+. Osim toga, veća autonomija učitelja i nastavnika i sustav njihova ocjenjivanja koji bi nagrađivao inovativne i inkluzivne pristupe pedagoškom poučavanju mogli bi olakšati privlačenje uspješnih kandidata i zadržavanje mladih učitelja i nastavnika u tom zanimanju. Unatoč sve većoj potražnji za visokokvalificiranom radnom snagom, stjecanje tercijarnog obrazovanja i dalje je među najnižima u EU-u. To je povezano s niskim udjelom osoba koje su stekle diplomu u područjima znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike, što Mađarskoj dodatno umanjuje mogućnost za privlačenje ulaganja u sektore visoke tehnologije.

(37) Prosječna stopa zapošljavanja je visoka, ali neke skupine u nepovoljnom položaju, kao što su osobe s niskim stupnjem obrazovanja, osobe s invaliditetom i Romi, i dalje nailaze na prepreke u pristupu usavršavanju, prekvalifikaciji i stabilnom radnom mjestu. Te su osobe i dalje neiskorištena radna snaga, a Mađarska se istodobno oslanja i na strane radnike. I dalje ima prostora za poboljšanje u pogledu dostupnosti mogućnosti za učinkovitu prekvalifikaciju i usavršavanje te odgovarajućih prilagođenih usluga potpore za skupine u nepovoljnom položaju, uključujući razvoj transverzalnih vještina, zdravstvenu i psihološku potporu te potporu pri traženju posla. Nedavnom izmjenom pravnog okvira o aktivnim politikama tržišta rada stvara se više mogućnosti za promicanje pružanja osposobljavanja, a u tom pogledu ima prostora za poboljšanje kapaciteta javnih službi za zapošljavanje. Nezaposlenost u prosjeku traje više od 12 mjeseci. Tromjesečnom naknadom za nezaposlenost ograničava se vrijeme za pronalaženje odgovarajućeg zaposlenja ili odgovarajućih mogućnosti usavršavanja te se povećavaju rizici od nekvalitetnih radnih mjesta, dugotrajne nezaposlenosti i siromaštva.

(38) Socijalni dijalog poslodavaca i sindikata i dalje je neuvjerljiv, osobito u javnom sektoru. Iako je trostrani forum u privatnom sektoru 2024. dobio pravni okvir za pregovore o minimalnoj plaći, glavne ekonomske politike predložene u 2024. i 2025. donesene su bez savjetovanja s relevantnim poslodavcima i sindikatima. Prava radnika u javnom sektoru postupno su oslabljena. Za neke skupine javnih službenika uveden je poseban radni status, što im je umanjilo mogućnost za kolektivnu obranu svojih interesa.

(39) U porastu su socijalna isključenost i siromaštvo, osobito djece, osoba starije dobi i osoba s invaliditetom. Imovinska nejednakost znatno se povećala i među najvišima je u EU-u. Porezni sustav favorizira kućanstva s visokim dohotkom, dok se većina socijalne pomoći pruža u obliku poreznih olakšica. Primjerenost minimalnog dohotka, osobito naknade za nezaposlene (FHT), među najnižima je u EU-u. Učinak socijalnih naknada na smanjenje siromaštva (osobito djece) u 2023. dodatno je oslabljen i dalje je nedostatan za smanjenje dohodovne nejednakosti. Program koji se financira sredstvima EU-a i pruža podršku za stanovanje, socijalne usluge i obrazovanje u 300 općina u najnepovoljnijem položaju veliki je korak, ali su potrebne dodatne ciljane mjere za poboljšanje pristupa općim socijalnim i osnovnim uslugama. Nejednaka geografska raspodjela liječnika velika je prepreka pristupu zdravstvenoj zaštiti u udaljenim regijama zemlje. Mjere politike kojima bi se riješio problem niske potrošnje za zdravstvenu zaštitu i stalnog nedostatka zdravstvenih djelatnika i dalje su ograničene. Očekivani životni vijek pri rođenju među najkraćima je u EU-u. Odgovori na te izazove doprinijeli bi i potpori uzlaznoj socijalnoj konvergenciji, u skladu s drugom fazom analize zemlje u skladu s okvirom za socijalnu konvergenciju ([24]) koju su provele službe Komisije.

(40) Troškovi stanovanja negativno utječu na životni standard, osobito građana koji žive ispod praga siromaštva. Cijene stambenih nekretnina od 2010. do 2024. povećale su se za 230 %. Socijalnih je stanova malo i sve manje, kućanstvima s niskim dohotkom ograničen je pristup potpori za stanovanje, a nema jasne i ciljane državne politike potpore za stanovanje. Izdašne subvencije za stanovanje koje nisu ciljane i ograničena stambena ponuda doprinose povećanju cijena stanovanja.

([23]) Olakšan prelazak polaznika unutar cijelog sustava obrazovanja i osposobljavanja, horizontalno i vertikalno.
([24]) SWD(2025) 95 – Druga faza analize socijalne konvergencije po zemljama u skladu s okvirom za socijalnu konvergenciju (SCF), 2025.

(41) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i njezine zaključke o postojanju neravnoteža, preporuke na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama br. 1, 2, 3, 4 i 6. Politikama iz preporuka br. 1, 2, 4 i 6 doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s potrebama države za financiranjem i vanjskog financiranja. Politikama iz preporuke br. 3 doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s troškovnom konkurentnosti i cjenovnim pritiscima,

PREPORUČUJE da Mađarska u 2025. i 2026. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost i povećati pripravnost, osiguravajući pritom održivost duga u skladu sa zaključcima Europskog vijeća od 6. ožujka 2025. Pridržavati se maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo 18. veljače 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita i pritom iskoristiti mogućnost povećanja rashoda za obranu na temelju nacionalne klauzule o odstupanju. Postupno ukinuti hitne mjere energetske potpore. Učinkovito koordinirati i jasno razgraničiti makroekonomske politike kako bi se osigurala fiskalna i vanjska održivost. Postupno ukinuti preostala ograničenja cijena i kamatnih stopa i slične mjere, kako bi se smanjili narušavajući učinci i olakšala neometana transmisija monetarne politike. Ojačati srednjoročni proračunski okvir, uskladiti pripremu godišnjih proračuna s proračunskom godinom i ograničiti diskrecijsko pravo u izvršenju godišnjih proračuna. Poboljšati dugoročnu održivost mirovinskog sustava i istodobno očuvati njegovu primjerenost, posebno ublažavanjem dohodovne nejednakosti.

2. Imajući u vidu primjenjive rokove za pravodoban dovršetak reformi i ulaganja na temelju Uredbe (EU) 2021/241, hitno ubrzati provedbu plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, brzom provedbom potrebnih mjera kako bi se osigurala zaštita financijskih interesa EU-a. Ubrzati provedbu programâ kohezijske politike (EFRR, FPT, ESF+, KF) na temelju, ovisno o slučaju, mogućnosti koje nudi preispitivanje u sredini programskog razdoblja. Optimalno iskoristiti instrumente EU-a, među ostalim mogućnosti koje nude program InvestEU i Platforma za strateške tehnologije za Europu, radi povećanja konkurentnosti.

3. Poboljšati regulatorni okvir i ojačati tržišno natjecanje na tržištima proizvoda i usluga, osobito u maloprodaji, izbjegavanjem proizvoljnih administrativnih intervencija i prilagođenih propisa koji pojedinim poduzećima osiguravaju neprimjerene prednosti ili ih stavljaju u nepovoljan položaj, transakcija s potporom države koje narušavaju tržište te ograničavanjem primjene hitnih mjera isključivo na situacije u kojima su nužne, u skladu s načelima jedinstvenog tržišta i vladavine prava. Poticati razvoj tržišta kapitala povećanjem poreznih i regulatornih poticaja. Poboljšati inovacijski okvir za javni sektor i poduzetnike povećanjem predvidivosti javne potrošnje za istraživanje i razvoj i boljim usmjeravanjem postojećih mjera na MSP-ove.

4. Ubrzati diversifikaciju opskrbe fosilnim gorivima kako bi se postupno smanjila ovisnost o ruskim izvorima i poduzeti korake za postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva, osobito onih koje se odnose na trošarine na dizelsko gorivo i onih koje otežavaju elektrifikaciju u stambenom sektoru. Poboljšati fleksibilnost i tržišno natjecanje u sektoru električne energije jačanjem tržišta uravnoteženja i povećanjem prekograničnog trgovanja električnom energijom. Poboljšati otpornost vodoopskrbe prirodnim zadržavanjem vode i jačanjem administrativnih kapaciteta te povećati kružnost, osobito jačanjem kapaciteta za obradu otpada.

5. Poboljšati obrazovne ishode i stopu stjecanja tercijarnog obrazovanja te povećati sudjelovanje skupina u nepovoljnom položaju, osobito Roma, u kvalitetnom redovnom obrazovanju dodatnim povećanjem privlačnosti nastavničke struke i udjela učenika s višim srednjim stupnjem obrazovanja koji omogućuje pristup tercijarnom obrazovanju.

6. Povećati pristup djelotvornim aktivnim mjerama tržišta rada, posebno omogućavanjem usavršavanja i prekvalifikacije za skupine u najnepovoljnijem položaju te osigurati djelotvoran socijalni dijalog. Poboljšati primjerenost socijalne pomoći i naknada za nezaposlenost te svima omogućiti pristup osnovnim uslugama. Mjere potpore u stambenom sektoru usmjeriti na kućanstva s niskim dohotkom i povećati ponudu stambenih nekretnina, među ostalim za socijalno stanovanje.

Sastavljeno u Bruxellesu 8. srpnja 2025.

Za Vijeće

Predsjednica

S. LOSE